

Ελληνική Εταιρεία Μελέτης της Διαταραχής Εθισμού στο Διαδίκτυο
3ο Πανελλήνιο Διεπιστημονικό Συνέδριο E-LIFE 2013
Κινηματογράφος ΔΑΝΑΟΣ - Αθήνα, 1-2 Νοεμβρίου 2013

«ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ»

Επιστημονική Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Χριστίνα Ζαραφωνίτου

Πάντειο Πανεπιστήμιο

Τμήμα Κοινωνιολογίας - Τομέας Εγκληματολογίας

Ερευνητική Ομάδα: Ζωϊτάκης Ιωάννης, Κανελλοπούλου Όλγα, Παναγιωτοπούλου Ερωφίλη, Σεφέκου Μαρία

Συντονίστρια: Ευαγγελία Κουμεντάκη, Mrs Εγκληματολόγος, Πανεπιστήμιο Manchester

Συνεργασία: Καθηγητής Χρ.Τσουραμάνης, ΤΕΙ Μεσολογγίου

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΕΓΚΛΗΜΑ

- Οι νέες τεχνολογίες επηρέασαν τις σύγχρονες ατομικές και κοινωνικές δραστηριότητες σε καθημερινή βάση
- Η ευχέρεια χρήσης και πρόσβασης σε συνδυασμό με την ανωνυμία και τον πλημμελή έλεγχο προσφέρουν ευκαιρίες «αρνητικής» χρήσης ή και εγκληματικότητας (*Χ.Τσουραμάνης, 2005*)
- Ο κυβερνοχώρος δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης μιας νέας μορφής εγκληματικότητας, του διαδικτυακού εγκλήματος (cyber crime) του οποίου οι διαστάσεις είναι μεγάλες και σύνθετες ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες κοινωνίες
- Το διαδίκτυο αποτελεί ένα νέο μέσο θυματοποίησης όπου λόγω της αύξησης των διαδικτυακών χρηστών αναμένεται να αυξηθεί και ο αριθμός των διαδικτυακών θυμάτων (*Alshalan, 2005*)

ΜΟΡΦΕΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

- Κλοπές πνευματικής ιδιοκτησίας
- Απάτες
- Εκβιασμοί
- Συκοφαντικές δυσφημίσεις
- Πορνογραφία
- Κυβερνοτρομοκρατία
- Υποκλοπές
- Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος
- Παράνομες πωλήσεις
- Κ.λπ. (Ι. Φαρσεδάκης, 2009)

ΦΟΒΟΣ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

- ❑ Η αναφορά στο φόβο του εγκλήματος παραπέμπει σε μια κοινωνιοψυχολογική κατάσταση και ταυτόχρονα σε ένα σημαντικό αντικείμενο έρευνας από τη δεκαετία του '70 έως και σήμερα (Ζαραφωνίτου, 2002, 2006, 2011)
- ❑ Ξεκινώντας από την κυριολεκτική εννοιολόγησή του, ο φόβος του εγκλήματος ορίζεται ως “μια λογική ή παράλογη κατάσταση συναγερμού ή ανησυχίας που προκαλείται από την πεποίθηση πως κάποιος κινδυνεύει να γίνει θύμα εγκλήματος” (McLaughlin, 2006)
- ❑ Ο ρόλος του «ευάλωτου» είναι ιδιαίτερα σημαντικός και στη βάση αυτή ο φόβος του εγκλήματος εκδηλώνεται όταν (Killias, 2001):
 - α) ο κίνδυνος εμφάνισης ενός δυσάρεστου περιστατικού δεν είναι αμελητέος,
 - β) οι δυνατότητες άμυνας ή προστασίας φαίνονται ανεπαρκείς για την αντιμετώπισή του, και
 - γ) οι προβλεπόμενες συνέπειες είναι πολύ δυσάρεστες και υπάρχει αδυναμία αποτροπής τους.

ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ ΧΡΗΣΤΩΝ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

- Η ερευνητική εμπειρία καταγράφει ως πιο ευάλωτους στην θυματοποίηση μέσω του διαδικτύου κυρίως τους νέους [εξαιτίας της μεγαλύτερης χρήσης του διαδικτύου]
- Σημαντικός είναι ο παράγοντας της εκπαίδευσης στη χρήση του διαδικτύου
- Επίσης, της ενημέρωσης για τους τρόπους παραπομπής, προστασίας και πρόληψης της εγκληματικότητας στο διαδίκτυο (ή μέσω αυτού)
- Αξιοσημείωτο το μικρό ποσοστό καταγγελιών (15%) και ο μεγάλος σκοτεινός αριθμός (*Ι.Φαρσεδάκης, 2009*)
- Γενικώς το ερευνητικό ενδιαφέρον έχει εστιαστεί διεθνώς στις διάφορες μορφές εγκληματικότητας, που τελούνται στο κυβερνοχώρο χωρίς να έχει ερευνηθεί η ποσοτική και ποιοτική διάσταση της θυματοποίησης καθώς και οι άτυπες κοινωνικές αντιδράσεις (φόβος, ανασφάλεια) απέναντι στο έγκλημα στο διαδίκτυο

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το ακαδ. έτος 2012-13 στο πλαίσιο του μαθήματος **Εμπειρική Εγκληματολογία** υπό την επιστημονική ευθύνη της διδάσκουσας καθηγήτριας *κ.Χριστίνας Ζαραφωνίτου* και τον συντονισμό της εγκληματολόγου *κ.Ευαγγελίας Κουμεντάκη*, με τη συνεργασία του Καθηγητή στα ΤΕΙ Μεσολογγίου *κ.Χρήστου Τσουραμάνη*
- Η έρευνα είχε ως βασικό σκοπό την καταγραφή και μελέτη συναισθηματικών αντιδράσεων και στάσεων σχετικά με τον φόβο και την ανασφάλεια κατά την χρήση του διαδικτύου, καθώς και η ύπαρξη η μη διαδικτυακής θυματοποίησης
- Στην έρευνα πήραν μέρος συνολικά 232 φοιτητές. Τα έγκυρα ερωτηματολόγια ήταν τελικά 191.
- Το δείγμα αποτελείται από προπτυχιακούς φοιτητές/τριες των Τμημάτων Κοινωνιολογίας (33) και Δημόσιας Διοίκησης (45) του Παντείου Πανεπιστημίου, της Ιατρικής Σχολής Αθηνών (31), του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (9) του Τμήματος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (49) και του ΤΕΙ Μεσολογγίου (24)
- Η μέθοδος επιλογής του δείγματος ήταν η μη τυχαία δειγματοληψία και συγκεκριμένα αυτή του διαθέσιμου δείγματος (availability sample) ή δείγματος ευκολίας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Στην παρούσα έρευνα υιοθετήθηκε μια μορφή ποσοτικής μεθόδου έρευνας με ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η επιλογή αμιγώς ποιοτικής μεθόδου έρευνας θα καθιστούσε την συγκεκριμένη προσπάθεια ιδιαίτερα χρονοβόρα
- Το ερευνητικό εργαλείο που επιλέχτηκε για τη λήψη του πραγματολογικού υλικού είναι το τυποποιημένο ερωτηματολόγιο με την επιλογή ανοικτών και κλειστών ερωτήσεων
- Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου περιλαμβάνει ερωτήσεις σχετικά με προσωπικά και δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων (πχ. ηλικία, μόρφωση, φύλο, κλπ). Το δεύτερο μέρος αποτελείται από ερωτήσεις που αφορούν το φόβο και την ανασφάλεια κατά την διαδικτυακή χρήση και το τρίτο μέρος πραγματεύεται την ενδεχόμενη θυματοποίηση των χρηστών του διαδικτύου

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

- Τα δεδομένα των ερωτηματολογίων αναλύθηκαν με το ειδικό πρόγραμμα που χρησιμοποιείται στις κοινωνικές επιστήμες (SPSS)
- Η ανάλυση των δεδομένων προήλθε από την αξιολόγηση των πινάκων συχνοτήτων (frequency tables), από την χρήση ειδικών στατιστικών test για να ανιχνευθεί η ύπαρξη στατιστικής σχέσης μεταξύ των ζητούμενων μεταβλητών (fisher's test, chi-square test, bivariate analysis)
-
- Ταυτόχρονα, έγινε ποιοτική ανάλυση στις ερωτήσεις ανοικτού τύπου για να προβούμε σε συμπεράσματα

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Το **80,1%** των συμμετεχόντων είναι κορίτσια και το **19,1%** αγόρια
- Το **59,7%** ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 18-20 ετών, το **30,9%** ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 21-22 ετών, το **5,2%** και **4,2%** στις ηλικιακές ομάδες των 23-25 ετών και 25 και άνω αντίστοιχα
- Η πλειονότητα των ετών χρήσης του διαδικτύου ορίζεται στα 5 χρόνια, αλλά ο μέσος όρος χρήσης είναι **6,5** χρόνια (mean= 6,4735)
- 109 (**57,1%**) των φοιτητών δηλώνουν πως έχουν λάβει διαδικτυακή εκπαίδευση ενώ το υπόλοιπο **42,9 %** απάντησε αρνητικά σε οποιαδήποτε ενημέρωση για τη χρήση του διαδικτύου
- Η συντριπτική πλειονότητα **83,2%** (159) των φοιτητών του δείγματος κάνει καθημερινή χρήση του διαδικτύου και άρα, είναι εξοικειωμένοι με το διαδίκτυο

ΛΟΓΟΙ ΧΡΗΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

	κύρια χρήση (κάθε μέρα)	δευτερεύουσα χρήση (3-4 φορές εβδομάδα)	μέση χρήση (1-2φ. την εβδομάδα)	περιορισμένη (κάποιες φορές το μήνα)	σπάνια χρήση (1 φορά τον μήνα)	απλή χρήση (κάθε 3μηνο)	καμία χρήση
Επικοινωνία	49 <u>25,8%</u>	41 <u>21,6%</u>	21 11,1%	14 7,4%	21 11,1%	16 8,4%	28 14,7%
Social media	63 <u>33%</u>	30 <u>15,7%</u>	23 12%	14 7,3%	9 4,7%	21 11%	31 16,2
Παιχνίδια	5 2,6%	9 4,7%	10 5,3%	20 10,5%	28 14,7%	53 27,9%	65 34,2%
Πληροφορίες	33 17,3%	32 16,8%	36 18,8%	39 20,4%	20 10,5%	18 9,4%	13 6,8%
Ταινίες	9 4,7%	20 10,5%	24 12,6%	39 20,5%	36 18,9%	25 13,2%	37 19,5%
Μουσική	30 15,7%	41 21,5%	51 26,7%	34 17,8%	16 8,4%	9 4,7%	10 5,2%
Νέα	19 9,9%	22 11,5%	26 13,6%	16 8,4%	26 13,6%	31 16,2%	51 26,7%
Άλλη χρήση	1 0,5%	1 0,5%	.	.	.	.	.

Πόσο ασφαλής αισθάνεστε όταν χρησιμοποιείτε το διαδίκτυο;

ΠΟΛΥ ΑΣΦΑΛΗΣ	11	5.8%
ΑΡΚΕΤΑ ΑΣΦΑΛΗΣ	100	52.4%
ΛΙΓΟ ΑΣΦΑΛΗΣ	72	37.7%
ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΣΦΑΛΗΣ	8	4.2%
ΣΥΝΟΛΟ	191	100.0

Ασφαλείς: 58,2% vs. Ανασφαλείς: 41,9%

- Τα μεγαλύτερα ποσοστά των απαντήσεων συγκεντρώνονται στις μετριασμένες απαντήσεις (αρκετά ασφαλής, λίγο ασφαλής) και όχι στις απόλυτες απαντήσεις (πολύ ασφαλής, καθόλου ασφαλής)
- Ένα πολύ σημαντικό ποσοστό του δείγματος 42% δηλώνει ανασφάλεια κατά τη χρήση του διαδικτύου παρά την εκπαίδευση και την εξοικείωση του με το μέσο.

ΦΟΒΟΣ-ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ-ΦΥΛΟ

Οι έλεγχοι της στατιστικής σημαντικότητας (chi-square) καταλήγουν στην ανάδειξη σημαντικής στατιστικής σχέσης μεταξύ του **φόβου** χρήσης του διαδικτύου και του **φύλου**

ΑΙΣΘΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ-ΦΥΛΟ				
		ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
		ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	Ο
ΠΟΣΟ ΑΣΦΑΛΗΣ ΝΙΩΘΟΥΝ	ΠΟΛΥ ΑΣΦΑΛΗΣ	8	3	11
	ΑΡΚΕΤΑ ΑΣΦΑΛΗΣ	20	80	100
	ΛΙΓΟ ΑΣΦΑΛΗΣ	8	64	72
	ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΣΦΑΛΗΣ	2	6	8
ΣΥΝΟΛΟ		38	153	191

Chi-Square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	22.883 ^a	3	.000
Likelihood Ratio	18.397	3	.000
Linear-by-Linear Association	9.526	1	.002
N of Valid Cases	191		
a. 2 cells (25.0%) have expected count less than 5. The minimum expected count is 1.59.			

ΑΝ ΝΙΩΘΕΤΕ ΛΙΓΟ Η ΚΑΘΟΛΟΥ ΑΣΦΑΛΗΣ, ΓΙΑΤΙ;

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΥΠΟΚΛΟΠΗΣ	20
ΦΟΒΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ/ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ	19
ΠΟΙΚΙΛΟΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ	9
ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ	3
ΦΟΒΟΣ ΙΟΥ	2
ΑΠΟΥΣΙΑ ΓΝΩΣΕΩΝ	2
ΑΝΩΝΥΜΙΑ	2

- Γίνεται ποιοτική ανάλυση μιας ανοικτής ερώτησης και τα αναφερόμενα αποτελέσματα είναι αυτά που παρουσιάζουν τη μεγαλύτερη συχνότητα . Οι μη αναφερόμενες απαντήσεις αντανakλούν –περισσότερο ή λιγότερο- τις παραπάνω

ΕΧΕΤΕ ΕΡΘΕΙ ΣΕ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΠΑΦΗ ΜΕ ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΓΝΩΡΙΣΑΤΕ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ;

ΝΑΙ	42	22%
ΟΧΙ	148	77,5%
ΣΥΝΟΛΟ	190	99,5%
ΑΠΩΝ/ΟΥΣΑ	1	0,5%
ΣΥΝΟΛΟ	191	100,0

ΥΠΑΡΞΗ ΕΠΑΦΗΣ

ΑΝΩΝΥΜΙΑ	1
ΑΠΟΦΥΓΗ ΑΓΝΩΣΤΩΝ	2
ΑΠΟΥΣΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ	15
ΑΠΟΥΣΙΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	2
ΔΕΝ ΕΤΥΧΕ	8
ΔΕΝ ΕΤΥΧΕ/ΦΟΒΟΣ ΑΓΝΩΣΤΟΥ	3
ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΟΥ	12
ΦΟΒΟΣ ΑΓΝΩΣΤΟΥ	74
ΦΟΒΟΣ & ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ	2
ΟΧΙ ΑΣΦΑΛΕΣ	8
ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	2
ΧΩΡΙΣ ΕΠΙΔΙΩΞΗ	1

ΛΟΓΟΙ ΜΗ-ΕΠΑΦΗΣ

- Παρατηρείται έντονη ανασφάλεια και μη εμπιστοσύνη του μέσου κατά τη χρήση του διαδικτύου (ανοικτή ερώτηση)

ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ

- Το **15,2%** έχει υποστεί κλοπή προσωπικών του δεδομένων
- Η **πλειονότητα** των θυμάτων δήλωσε ότι τα στοιχεία τους χρησιμοποιήθηκαν σε ιστοσελίδες κοινωνικής δικτύωσης
- 48 φοιτητές από το σύνολο των 191, δηλαδή το **1/4** των συμμετεχόντων, έχει δεχτεί απειλή, παρενόχληση ή άλλη μορφή εκβιασμού κατά την περίοδο χρήσης του διαδικτύου
- Η **πλειονότητά** τους δήλωσε ότι έχει θυματοποιηθεί κατ' επανάληψη (πάνω από 5 φορές).
- Το προηγούμενο της έρευνας έτος (2012) θυματοποιήθηκε το 15.6% του δείγματος

**ΣΧΕΔΟΝ ΟΛΟΙ ΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΥΠΟΣΤΕΙ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΚΑΝΑΝ ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟΥ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ**

ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ					
		ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ ΧΡΗΣΗΣ			ΣΥΝΟΛΟ
		ΚΑΘΕ ΜΕΡΑ	ΠΑΝΩ ΑΠΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ	ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΠΟ ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΤΟ ΜΗΝΑ	
ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	37 19,6%	1 2,6%	0 0,0%	38 20,1%
	ΟΧΙ	121 64%	27 14,3%	3 1,6%	151 79,9%
ΣΥΝΟΛΟ		158 83,65	28 14,8%	3 1,6%	189 100%

ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΦΥΛΟ

- *Ο φόβος του εγκλήματος συναρτάται με το φύλο αλλά δεν είναι απαραίτητα συναρτημένος με τη θυματοποίηση*

<u>ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΦΥΛΟ</u>				
		ΦΥΛΟ		ΣΥΝΟΛΟ
		ΑΓΟΡΙ	ΚΟΡΙΤΣΙ	
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	9 4,8%	29 15,3%	38 20,1%
	ΟΧΙ	28 14,8%	123 65,1%	151 79,9%
ΣΥΝΟΛΟ		37 19,6%	152 80,4%	189 100%

ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Φαίνεται ότι η εκπαίδευση στη χρήση διαδικτύου δεν διαδραματίζει προληπτικό ρόλο, εφόσον είναι σχεδόν διπλάσιοι αυτοί που έχουν θυματοποιηθεί και παράλληλα έχουν λάβει εκπαίδευση

<u>Δ.ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ</u>				
		ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ		ΣΥΝΟΛΟ
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	
ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΝΑΙ	25 13,2%	13 6,9%	38 20,1%
	ΟΧΙ	83 43,9%	68 36%	151 79,9%
ΣΥΝΟΛΟ		108 57,1%	81 42,9%	189 100%

ΘΥΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ-ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

- Οι κατηγορίες των αδικημάτων στα οποία οι ερωτώμενοι θυματοποιήθηκαν έχουν ως εξής :
 - 13 άτομα έχουν υποστεί κλοπή προσωπικών δεδομένων,
 - 12 άτομα έχουν παρενοχληθεί σεξουαλικά
 - 7 φοιτητές έχουν δεχτεί απειλή ή εκφοβισμό
-
- Από το σύνολο των κατά δήλωση θυμάτων (38) οι περισσότεροι (27) ανέφεραν τη θυματοποίηση τους στην οικογένεια και στους φίλους τους
 - Μόνο 3 άτομα απευθύνθηκαν σε αρμόδιο κρατικό φορέα (Δίωξη Ηλεκτρονικού Εγκλήματος)

***ΠΟΙΑ ΜΕΤΡΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΕΝΤΕΛΩΣ
ΑΣΦΑΛΗΣ Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΟΧΩΡΟΥ;***

ΕΛΕΓΧΟΣ	28
ΚΡΑΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ-ΚΥΡΩΣΕΙΣ- ΤΙΜΩΡΙΑ	63
ΣΩΣΤΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ	42
ΠΡΟΣΕΧΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	14
ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	12
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	15
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ/ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	20

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

- Πρόκειται για πιλοτική ερευνά η οποία βρίσκεται ήδη στο στάδιο της εξέλιξης της και επεκτείνεται σε περισσότερα πανεπιστημιακά τμήματα με σκοπό να ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος του τρέχοντος ακαδημαϊκού έτους.
- Το γεγονός ότι το δείγμα της έρευνας είναι περιορισμένο αριθμητικά δεν επιτρέπει τη διατύπωση γενικεύσιμων συμπερασμάτων
- Λόγω του μικρού δείγματος δεν είναι δυνατό να διεξαχθούν όλοι οι έλεγχοι στατιστικής σημαντικότητας
- Η ύπαρξη μεγάλου αριθμού ανοιχτών ερωτήσεων δεν ενισχύει τον ποσοτικό της χαρακτήρα αλλά επιτρέπει την παράλληλη συγκριτική εις βάθος ποιοτική ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Παρά τη ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας και την ύπαρξη του διαδικτυακού εγκλήματος, δεν έχει ερευνηθεί το φαινόμενο από την πλευρά των θυμάτων
- Η παρούσα έρευνα αποτελεί την πρώτη προσπάθεια διερεύνησης της ύπαρξης φόβου και ανασφάλειας κατά τη πλοήγηση στο διαδίκτυο και τη διαδικτυακή θυματοποίηση στη χώρα μας.
- Παρότι η πλειονότητα του δείγματος δηλώνει μια σχετική ασφάλεια, το ποσοστό των ανασφαλών είναι πολύ μεγάλο και όπως αναφέραμε βάσιμα εικάζουμε ότι η ανασφάλεια είναι ακόμα μεγαλύτερη και οδηγεί στους προαναφερθέντες αυτοπεριορισμούς της χρήσης του διαδικτύου
- Επιβεβαιώνοντας τις σχετικές έρευνες με το φόβο του εγκλήματος, τα δεδομένα μας δείχνουν μια σημαντική στατιστική σχέση μεταξύ διαδικτυακού φόβου και φύλου

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ-ΕΠΙΛΟΓΟΣ

- Το ¼ των συμμετεχόντων έχει δεχτεί απειλή, παρενόχληση ή άλλη μορφή εκβιασμού κατά τη περίοδο χρήσης του διαδικτύου.
- Δεν παρουσιάστηκε στατιστική σημαντικότητα συσχέτισης ανάμεσα στη θυματοποίηση και στο φύλο αλλά μόνο στο φόβο του εγκλήματος και στο φύλο
- Μόνο 3 εκ των θυμάτων θεώρησαν ότι πρέπει να αναφέρουν τη θυματοποίηση τους σε κρατικό φορέα
- Ως το κυριότερο μέτρο ασφάλειας, οι συμμετέχοντες προτείνουν την κρατική παρέμβαση και τη θέσπιση νομικού πλαισίου.
- Επικρατεί ένας μεγάλος βαθμός άγνοιας και ανασφάλειας που οδηγεί σε αυτοπεριορισμούς του μέσου και η όποια εκπαίδευση δεν φαίνεται να είναι η κατάλληλη
- Μόνο η ποιοτική εκπαίδευση μπορεί να προσφέρει ασφάλεια και να κάνει το διαδίκτυο πιο χρήσιμο και λιγότερο επικίνδυνο

